

Особено мнение
на съдията Благовест Пунев по к.д. № 10/2009 г.

Това особено мнение се отнася само до допустимостта на искането за оспорване законността на избор на народни представители от лидера на политическа партия “Ред, законност и справедливост” и група кандидати за народни представители от същата партия, подадено чрез главния прокурор до Конституционния съд по реда на чл. 112 от Закона за изборане на народни представители (ЗИНП). С него се иска обявяване за незаконосъобразен избора на следните народни представители от политическа партия “Движение за права и свободи”: Хасан Илияз Хаджихасан - МИР Велико Търново, Искра Димитрова Михайлова-Копарова - МИР Пазарджик, Тунджай Османов Наимов - МИР Пловдив окръг, Бюрхан Илиязов Абазов - МИР Русе, Елин Елинов Андреев - МИР Смолян, Емил Кирилов Иванов - МИР София област, Лютви Ахмед Местан - МИР Стара Загора поради допуснатите изборни нарушения при провеждане на изборите за 41 Обикновено народно събрание в избирателните секции, образувани в Република Турция. Произнасянето по законността на избора на народни представители е от компетентността на Конституционния съд съгласно чл. 149, ал. 1, т. 7 от Конституцията и чл. 12, ал. 1, т. 8 от Закона за Конституционния съд (ЗКС). Искането на ръководството на политическата партия и издигнатите от нея кандидати за народни представители, с което се оспорва изборният резултат от гласуването в Република Турция, е препратено от главния прокурор на Конституционния съд по компетентност, без да е направено собствено аргументирано искане от негова страна като орган по чл. 150, ал. 1 от Конституцията. В тази връзка се поставя въпросът за наличието на валидно искане, което може да инициира производство пред Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 7 от Конституцията поради определения на конституционно равнище кръг от субекти, които могат да предизвикат такова производство. Проблемът възниква поради обстоятелството, че с препращатата норма на чл. 66 от Конституцията изборите за Народно събрание могат да се оспорват по реда, определен със закон - това в случая е ЗИНП, който в чл. 112 предвижда, че това може да стане по искане на ръководствата на заинтересованите политическа партия или коалиция или кандидат за народен представител чрез органите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията, т.е. искането се прави от субекти, които не попадат между изрично посочените в цитирания конституционен текст. Със закон не може да се стеснява или разширява кръгът на субектите на инициатива за възбуждане на конституционно производство, нито да се променя установеният модел на конституционно

правосъдие, който не допуска пряката конституционна жалба на заинтересованите страни, а възлага на определени държавни органи правото на такава инициатива. Поради тази причина в чл. 112 ЗИНП е предвидено, че субектите, които имат правен интерес от оспорване на изборните резултати – ръководствата на политическите партии и коалиции и кандидатите за народни представители - не могат директно да сезират Конституционния съд, а това те могат да извършат чрез органите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията, между които е и главният прокурор, препратил в случая искането на “Ред, Законност и Справедливост” до Съда. Главният прокурор при препращане на искането сам си е отредил пасивната роля на приносител на същото след извършване на формална проверка за неговата допустимост, като е приел че това е достатъчно, за да му придаде изискуемата от чл. 112 ЗИНП във връзка с чл. 150, ал. 1 от Конституцията легитимност, необходима за валидно сезиране на Конституционния съд. Той не е направил аргументирано искане от свое име, в което да се имплантира това на субектите по чл. 112 ЗИНП. Само такова искане би могло да инициира производство пред Конституционния съд. В този си вид липсва изходящо от орган по чл. 150, ал. 1 от Конституцията искане със сезиращ ефект, защото е налице само това на субектите по чл. 112 ЗИНП, които не разполагат с правомощие да възбудят конституционно производство. В този контекст следва да се приеме, че не съществува специална процедура за сезиране на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 7, относима само към оспорване законността на избора на народен представител, която се отклонява от общия ред на нейното осъществяване чрез органите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията. Действително органът по цитирания конституционен текст, в случая главният прокурор, е задължен да вземе отношение по искането на субектите по чл. 112 ЗИНП, по което той трябва да се произнесе. За него обаче не съществува задължението след констатацията, че от формална гледна точка то е допустимо, да го препрати на Конституционния съд, без да изготви собствено искане. Във всички случаи този орган трябва да излезе извън рамките на преценката за допустимост на искането по чл. 112 ЗИНП, като навлезе и в неговата съдържателна страна, за да аргументира такова от свое име като оправомощен да инициира производство по чл. 150, ал. 1 от Конституцията. Поради това то трябва да отговаря на изискванията на чл. 18 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС), като включва изложение на обстоятелствата, върху които се основава – в случая нарушаване правилата на изборния процес, които опорочават законността на изборите и в какво се състои искането – да се касират определени изборни резултати (т. 4 и т. 5 на чл. 18, ал. 2 ПОДКС). Поради изложеното искането, с което се оспорва

законността на избор на народни представители от политическа партия “Ред, законност и справедливост” като недопустимо следва да се отклони, тъй като не отговаря на изискванията за валидност. Тези изисквания не са спазени, защото фактически то не изхожда от орган по чл. 150, ал. 1 от Конституцията. В заключение е необходимо да се констатира, че възприемането на изложената по-горе практика на сезиране на Конституционния съд в хипотезата на оспорване законността на избора на народни представители не само противоречи на чл. 150, ал. 1 от Конституцията. Тя създава условия за пролонгиране във времето на споровете, свързани с изборния процес, вместо тяхното бързо приключване поради безкритичното им отнасяне до Конституционния съд от органите, оторизирани да възбуждат конституционно производство и многобройните политически субекти, участници в изборите, които биха могли да отправят от формална страна редовни, но неоснователни оспорвания на тяхната законност, възползвайки се от тази практика. Такова развитие би се отразило неблагоприятно и върху политическата стабилност, която се формира от постигането в кратък срок след провеждане на изборите на окончателни и безспорни изборни резултати, които определят новата политическа конфигурация - управляващо мнозинство и опозиция в парламента. Ако за неговото предотвратяване през изборния период е от значение качеството на изборния закон и успешното му прилагане от изборната администрация, то в следизборния основна роля затова има активната и отговорна позиция на органите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията.

Съдия: **Бл. Пунев**